

Advies Regio Strategische Agenda Regio Amersfoort – Energietransitie en duurzaamheid

Voorgesteld besluit:

1. In te stemmen met het opnemen van de voorstellen uit de domeinen I, III, en V t/m VIII uit het Actieplan in de strategische agenda 19-22 en aldus onderzoeken op haalbaarheid en uitvoerbaarheid;
2. De voorstellen uit de domeinen II en IV voor uitwerking overdragen aan de Regionale Energie Strategie.

Inleiding

De raden van de in de Regio Amersfoort samenwerkende gemeenten hebben er in het eerste kwartaal van 2019 voor gekozen om een deel van de strategische agenda 19-22 via een interactie met de samenleving tot stand te brengen. Dit proces – De Regiodialoog – is in de afgelopen maanden uitgevoerd voor drie thema's:

- Kwalitatieve woningbouw
- Inclusieve arbeidsmarkt en
- Energie en duurzaamheid

Met de Regiodialoog wilden wij twee dingen bereiken:

- De positie van de gemeenteraden versterken
- De samenleving meer ruimte geven voor invloed op regionale aangelegenheden.

Naar onze opvatting zijn we daarin geslaagd.

In een aantal bijeenkomsten hebben de raden - individueel en in gezamenlijke vergadering bijeen - input gegeven voor de in de Dialoog te behandelen thema's. Per thema hebben de raden de bandbreedtes, randvoorwaarden en taboes meegegeven. Daarnaast zijn de raden tijdens de uitvoering van het proces aangesloten geweest via de klankbordgroep waarin nagenoeg alle raden tenminste 1 vertegenwoordiger hadden afgevaardigd. Ook zijn er over het proces nieuwsflitsen verspreid.

De samenleving heeft intensief geparticipeerd. Per onderwerp zijn stakeholders van - soms diagonaal - tegenover elkaar gestelde belangen met elkaar in gesprek gegaan om voorstellen te ontwerpen voor de aanpak van de opgaven waar wij ons regionaal voor geplaatst zien. Met respect voor elkaars positie is men in staat geweest om ons voorstellen, handreikingen en ideeën voor te leggen die kunnen rekenen op de steun van alle stakeholders. De rode draad van alle voorstellen uit de drie groepen is dat de regio wordt opgeroepen om intensief samen te werken.

Het proces heeft de Regio in de samenleving op de kaart gezet. In de drie groepen participeerden circa 80 mensen uit de samenleving. De drie groepen zijn vijf tot zes avonden bijeen geweest. Per saldo zijn er dus zo'n 400 avonden geïnvesteerd door de samenleving: individuele inwoners en vertegenwoordigers van bedrijven en instellingen. Het proces had belangstelling van de schrijvende pers.

Het gevoel dat we als regio op politiek, bestuurlijk en maatschappelijk vlak “dichterbij elkaar gekomen zijn” wordt breed gedeeld; ook al heeft er nog geen besluitvorming over het werk van de dialooggroepen plaatsgevonden is dat “winst” die wij op voorhand willen benoemen.

Op 24 juni jl. hebben de Dialooggroepen hun voorstellen gepresenteerd. [Hier](#) vindt u een link naar de beelden van de aanbieding door de Dialooggroep Energie en duurzaamheid.

Toch is hier ook een kanttekening op zijn plaats want als je het proces alleen op de vraag “Is voldaan aan de kaders?” wilt beoordelen, is de vraag over nagenoeg de volledige linie met “nee” te beantwoorden. Maar juist deze Dialooggroep is verzocht om buiten bestaande beleidskaders met voorstellen te komen.

Onze conclusie is dat de Regiodialoog zowel qua opbrengst als participatie succesvol is geweest. Zoals u kunt lezen in de documenten bij de raadsvoorstellen zijn de opbrengsten niet overal op hetzelfde abstractieniveau. Geheel overeenkomstig met het karakter van een Strategische Agenda zijn de voorstellen “agenderend” en is dus nadere uitwerking nodig. Wij roepen op om ook deze uitwerking in een gemeenschappelijke inspanning met de samenleving te doen.

Dit raadsvoorstel gaat over het thema Energie en duurzaamheid. In dit voorstel worden de ideeën, suggesties en concrete voorstellen van de Dialooggroep Energie en duurzaamheid (hierna: DG Energie) getoetst aan de vastgestelde kaders, af te sluiten met een concreet voorstel over de vraag hoe vervolg te geven aan het werk van de DG Energie.

Deelnemende gemeenten

De raad van de gemeente Nijkerk heeft ingestemd met de Dialoog voor de Strategische Agenda 2019 – 2022 voor de onderwerpen Kwalitatieve Woningbouw, Inclusieve Arbeidsmarkt en Energietransitie & Duurzaamheid. Waarbij de gemeente Nijkerk niet actief deelneemt aan het onderwerp Energietransitie en duurzaamheid, aangezien dit binnen FoodValley valt. Toegezegd is dat Nijkerk wel over de uitkomsten wordt geïnformeerd, maar dat de voorstellen niet ter besluitvorming aan de raad worden aangeboden.

De raad van de gemeente Barneveld heeft besloten de reactie van de gemeente Nijkerk (hierboven weergegeven) te ondersteunen.

Anders dan Nijkerk is het eerste beslispunt niet geamendeerd, waardoor Barneveld wel instemt met de Dialoog voor de drie genoemde thema's. Wij gaan er vanuit dat Barneveld zich dan ook niet expliciet buiten de Dialoog Energietransitie heeft geplaatst en de Dialoog als zodanig zal volgen, maar zich niet bindt aan de resultaten, gezien het feit dat Barneveld met de RES van FoodValley meedoet.

De gemeenteraad van Barneveld heeft nog aangegeven dat de raad te allen tijde zijn eigen afwegingsruimte behoudt bij de besluitvorming over concrete voorstellen die uit de dialooggroep voortkomen.

Strategische Agenda Regio Amersfoort

In de Strategische Agenda van Regio Amersfoort wordt voor dit thema opgenomen:
Regio Amersfoort wil in 2030 een reductie van 49% CO2 ten opzichte van 1990 bereiken hebben.

Aan de Dialooggroep is gevraagd te komen met een actieplan, dat antwoord geeft op de volgende deelvragen:

- Welke alternatieve energiebronnen kunnen hiervoor worden ingezet?

- Hoe borgen wij innovatie, kennis en financieringsconstructies?
- Hoe wordt draagvlak gecreëerd?
- Hoe maken we het SAMEN betaalbaar?

De DG Energie heeft 35 voorstellen in acht domeinen uitgewerkt. De acht domeinen zijn:

- I. Mobiliteit
- II. Gebouwde omgeving
- III. Financiële arrangementen
- IV. *De dialooggroep ontwikkelt aanvullend op wat al loopt een actieplan om te komen tot een CO2- reductie van 49% in 2030 (t.o.v. 1990) Opwekken energie*
- V. Duurzame werkgelegenheid en lokale economie
- VI. Voorlichting en draagvlak
- VII. Overig en
- VIII. Lobby agenda

De Dialooggroep komt tot de volgende conclusies en aanbevelingen:

Conclusies

- De opgave is zowel groot als complex; het betreft een enorme uitdaging en duidelijk mag zijn dat we dit niet redden met het plaatsen van 1 windmolen;
- Ook het antwoord op de opgave om in 2030 49% CO2-reductie halen, is kwantitatief zeer complex;
- De groep was in de beperkte tijd niet in staat om een professioneel doorgerekend actieplan op te leveren. Dit sluit aan bij het landelijk beeld; noch kabinet noch onderzoeksbureaus blijken daartoe in staat;
- Wat dan wel? Een aantal interessante voorstellen ingedeeld in 8 categorieën en uitgewerkt in 35 acties. Een eerste berekening van CO2- reductie per actie is gemaakt door bureau Over Morgen (zie bijlage 4);
- Wat zit er niet in? Eenheid uitgedrukt in MW(h), ruimtelijke impact, benodigde energieopslag als het vraagpatroon anders is dan het aanbod en een financiële doorberekening;
- Met een aantal acties kunnen gemeenten/regio direct al aan de slag

Aanbevelingen:

- Verzoek aan de raden om in te gaan op alle voorstellen en aan te geven waarom wel/niet ergens vervolg aan wordt gegeven;
- Vraag en aanbod van energiedragers moet integraal op elkaar zijn afgestemd;
- Om het energiesysteem stabiel en flexibel te houden, is buffering noodzakelijk;
- Maak onderscheid tussen bewustwordingsvoorstellen en de voorstellen voor een substantiële CO2-reductie;
- Prioriteer en normeer de voorstellen met betrekking tot CO2- reductie door middel van nader onderzoek naar onder andere kosten en ruimtebeslag;
- Begin met de bewustwordingsvoorstellen en faciliteer/investeer in lokale samenwerking(en);
- Sluit bij de uitwerking van dit actieplan aan bij de reeds bestaande netwerken/

verenigingen/stichtingen/lopende initiatieven;

- Begin met het “laaghangend fruit”: voorstellen waar je als gemeente direct mee aan de slag kunt gaan (lokaal/regionaal);
- Blijf de kennis en kunde vanuit de samenleving benutten/betrekken bij bijvoorbeeld de RES t.b.v. kennisinbreng én draagvlak. (Een aantal deelnemers van deze dialooggroep wil hierbij graag actief betrokken blijven.)

Relatie met de Regionale Energie Transitie

Twee van de acht domeinen – II. gebouwde omgeving en IV. energieopwekking – zijn domeinen die in het RES-proces een plaats krijgen. Deze domeinen worden daarom in dit voorstel buiten beschouwing gelaten, conform de kaders die door uw raden zijn meegegeven.

In het document Duidingsschema Dialooggroep Energie hebben wij de voorstellen van de Dialooggroep van een duiding voorzien. In deze bijlage is per voorstel ook de reactie van Bureau “Over Morgen” opgenomen.

Toetsing aan de kaders

De voorstellen van de dialooggroep zijn getoetst aan de kaders. De bevindingen zijn als achtergrondinformatie beschikbaar.

Met betrekking tot de kaders is in het raadsvoorstel “Opdracht Dialooggroepen Strategische Agenda 2019-2022 opgenomen: “Om de opgave uit het klimaatakkoord (49% CO2 reductie) te realiseren, is het nodig dat de Dialooggroep wordt gevraagd naar oplossingen buiten de vastgestelde gemeentelijke beleidskaders. Het is daarna uiteraard aan de gemeenteraden om te besluiten of ze willen afwijken van eerder vastgesteld beleid hierover”.

De komende decennia zal alle inzet erop gericht moeten zijn om met creatieve oplossingen en groot maatschappelijk draagvlak deze doelstelling te halen.

Geen enkel voorstel voldoet aan de financiële kaders, omdat geen van de voorstellen financieel is uitgewerkt. De DG Energie heeft gelet op de omvang van de inhoud geen ruimte kunnen creëren voor dit aspect van uw opdracht. De DG doet hierover in haar actieplan ook aanbevelingen.

Financiële paragraaf

Deze is niet van toepassing. Per onderwerp in het uitvoeringsprogramma van de Regionale Strategische Agenda zal hier, indien nodig, bij uw raden op terug worden gekomen.

Vervolg

Met het vaststellen van de 3 thema’s is een deel van de Strategische Agenda van de Regio gevuld. Daarnaast staan er op die agenda ook nog diverse onderwerpen die al lopen.

Wat nu voorligt is de inhoud bij de 3 thema’s zoals opgeleverd door de dialooggroepen.

De SA bestaat uit:

1. Vrije ruimte: ligt nu voor
2. Binnenbaan¹

¹ Met twee onderwerpen uit de vorige Strategische Agenda is een verkorte Dialoog gevoerd, te weten Regioprofilering en Fiets. Met deelnemers aan deze Dialooggroepen wordt nu gewerkt aan concrete voorstellen.

3. Ander lopend werk waar al eerder over is besloten²

Beslispunt voor nu is dus: besluit als raad om de voorstellen op te nemen in de Strategische Agenda.

Voor sommige voorstellen is nadere uitwerking nodig, andere kunnen zo opgepakt, maar in alle gevallen moet er door de gemeenten worden samengewerkt. Dit is ook een duidelijk advies uit de dialooggroepen. Voorstel is om dit projectmatig aan te pakken en voor verschillende onderdelen verschillende gemeenten trekker te laten zijn. In alle gevallen zal ook de samenleving worden betrokken bij de uitwerking. En in een aantal gevallen zullen wij, per onderwerp, bij uw raden terugkomen.

Hierna wordt voorgesteld om de uitwerking van de diverse voorstellen van de DG Energie op te nemen in de Strategische Agenda 19-22, dus onderzoeken op haalbaarheid en uitvoerbaarheid. Dit zijn voorstellen van de samenleving en het hoeft wat ons betreft geen betoog dat diezelfde samenleving ook in de uitwerking van de voorstellen een plaats aan tafel heeft. En zo hebben wij het vervolg dan ook voor ogen. Hoe en wanneer de samenleving hierop wordt betrokken, is van het voorstel en de dynamiek die erbij hoort afhankelijk.

² Er zijn onderwerpen uit de vorige Strategische Agenda die nog niet waren afgerond en dus doorlopen, zoals de doorontwikkeling van de samenwerking in het Sociaal Domein.